

РОЛЬ КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Соколова В. К.

Науковий керівник – ст. викладач Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14 каф. українознавства, тел. (057)702-14-98)

The article deals with the speech culture issues which can occur in professional communication. The discussed topic is doubtlessly important as speech is a kind of a business card of a specialist today. We have observed the place the culture of speech takes in the professional activity. The culture of speech is one of the criteria of an educated person. The ability to control the voice tone, emotions, mimics, and gestures as a part of the speech culture are also commented.

Досліджувана тема є актуальною, оскільки культура мовлення в наш час є своєрідною візитною карткою, які свідчить про рівень освіченості, її культуру. Мета роботи – дослідити, яку роль відіграє культура мовлення у професійній діяльності людини. До цієї теми звертались різні науковці, серед них Гуць М. В., Богдан С. К., Кравець Л. В., Сербенська О. А., Шевчук С. В. та ін.

Як писав відомий мовознавець Григорій Винокур: «Поняття культури мовлення можна тлумачити в двоякому смислі – в залежності від того, чи ми будемо мати на увазі одне тільки правильне мовлення, чи також мовлення вміле, мистецьке». З чим важко не погодитись, що існує правильне мовлення та мистецьке. Безліч людей вміє розмовляти правильною українською мовою, а чи є ця мова майстерною, вже зовсім інше питання.

У кожної людини, що займається професійною діяльністю, хоч науковою, хоч виробничою, хоч політичною, хоч іншою діяльністю культура мовлення відіграє важливу роль. Культура мовлення є одним з критеріїв інтелігентної та освіченої людини. Професіонал високого рівня повинен мати великий запас слів літературної мови, вміти чітко, послідовно і логічно викладати свої думки. Фахівець з низькою культурою мовлення часто використовує не літературну мову, а просторічну, не вміє узгоджувати слова граматично та за змістом, не правильно наголошує слова, інколи розмовляє суржиком.

Майбутні фахівці повинні постійно вдосконалювати свою мову. Тому потрібно читати українські літературу, дивитися фільми, читати газети та журнали, розмовляти українською мовою. Потрібно збагачувати свою мову синонімами, різними художніми засобами, новими словами.

Потрібно уникати порушення культури мовлення. Наприклад, вживати велику кількість сленгу, жаргонізмів, велику кількість термінів, повторювати одну думку декілька разів, детально пояснювати загальновідомі істини. Чому ж культура мовлення відіграє важливу роль саме у професійній діяльності? Зауважимо, що майбутній фахівець, професіонал повинен чітко формулювати свої думки і правильно промовляти їх. Хоч у професійній лексиці присутня велика кількість термінів і професіоналізмів, вона не повинна заплутати співрозмовника.

Дуже важливу роль у культурі мовлення відіграє мова тіла, тобто міміка, рухи, жести, погляд, посмішка. Особливо необхідним є вміння керувати своїм голосом та тембром, емоціями, вміння робити логічні паузи.

Як кажуть: «Заговори , щоб я тебе побачив». Звісно так і є. Адже якою лексикою багата людина, наскільки ця лексика різноманітна, з якими емоціями та інтонацією вона розповідає, яка в цей момент її міміка та жести – все це свідчить про її рівень культури. Важливо також говорити переконливо, не поспішаючи, чітко вимовляти слова, вміти вчасно змінити інтонацію в залежності від контексту.

Отже, можна дійти висновку, що культура мовлення є важливою складовою життя будь-якої людини, насамперед професіонала.

Література

1. Стельмахович М.Г. Культура слова, 1981. 61с.
2. Дудик П. С. Стилїстика української мови, 2005. 368 с.
3. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямування, 2010. 644 с.
4. Кравець Л.В. Культура української фахової мови, 2001. 360 с.
5. Пантелюк М.І. Ділове спілкування та культура мовлення, 2017. 224 с.